Prima instanță: Judecătoria Chișinău, judecător Balan Gheorghe

dosarul nr.2r-90/25
2-24049192-02-2r-15012025

D E C I Z I E

04 decembrie 2025
mun.Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții de Apel Chișinău

Instanța compusă din:
Președintele completului Serghei Dimitriu
Judecătorii Eleonora Badan-Melnic și Violeta Gîrleanu

examinând, fără participarea părților, recursul declarat de avocatul Banaru Vadim, reprezentantul recurentului Guțul Evghenia, Guvernatorul (Bașcanul) UTA Găgăuzia,

împotriva încheierii Judecătoriei Chișinău din 16.12.2024, prin care s-a încetat procesul în temeiul art.265 lit.a) Cod de procedură civilă,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Guțul Evghenia, Guvernatorul (Bașcanul) UTA Găgăuzia către Sandu Maia, Președintele Republicii Moldova privind apărarea onoarei, demnității și reputației profesionale,

a c o n s t a t a t:

Poziția instanței de fond:

1. La data de 02.05.2024, Guțul Evghenia, Guvernatorul (Bașcanul) UTA Găgăuzia a depus cerere de chemare în judecată către Sandu Maia, Președintele Republicii Moldova privind apărarea onoarei, demnității și reputației profesionale (f.d.3-9).
2. Prin încheierea Judecătoriei Chișinău din 16.12.2024, a fost admisă cererea înaintată de reprezentantul Președintelui Republicii Moldova, Timotin Alina, privind încetarea procesului.

S-a încetat procesul în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Guțul Evghenia, Guvernatorul (Bașcanul) UTA Găgăuzia către Sandu Maia, Președintele Republicii Moldova privind apărarea onoarei, demnității și reputației profesionale (f.d.79-85).

Solicitarea recurentului:

3. La data de 30.12.2024, avocatul Banaru Vadim, reprezentantul recurentului Guțul Evghenia, Guvernatorul (Bașcanul) UTA Găgăuzia, a depus recurs împotriva încheierii Judecătoriei Chișinău din 16.12.2024, solicitând admiterea recursului, casarea încheierii contestate, cu restituirea cauzei spre rejudecare în aceeași instanță.

Termenul de declarare a recursului:

4. Conform prevederilor art.425 Cod de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.
5. Completul de judecată menționează că Judecătoria Chișinău a emis încheierea la data de 16.12.2024 și a fost expediată pentru cunoștință reclamantei Guțul Evghenia, prin intermediul poștei terestre, la data de 17.12.2024, fiind recepționat la 26.12.2024, ceea ce se confirmă prin avizul de recepție anexat la dosar (f.d.88).
6. Astfel, Completul de judecată constată că recursul declarat la 30.12.2024 de către avocatul Banaru Vadim, reprezentantul recurentului Guțul Evghenia, Guvernatorul (Bașcanul) UTA Găgăuzia, a fost declarat în termenul stabilit de art.425 Cod de procedură civilă.

Argumentele părților:

7. În motivarea recursului, avocatul Banaru Vadim, reprezentantul recurentului Guvernatorul (Bașcanul) UTA Găgăuzia, Guțul Evghenia, a invocat că instanța de fond a preluat fidel argumentele formulate în cererea reprezentantului intimatei, Timotin Alina, prin care a solicitat aplicarea în speța dată a dispozițiilor constituționale privind imunitatea președintelui (șefului statului), făcând referire la faptele constatate printr-o hotărâre judecătorească irevocabilă – încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 16.05.2024, menținută prin decizia Curții de Apel Chișinău din 12.09.2024.

A notat că în speță, la luarea soluției dispuse prin încheierea recurată, instanța în special s-a bazat pe pct.14 alin.(6) a Hotărârii Plenului Curții Supreme de Justiție nr.7 din 24.12.2012 „Cu privire la practica aplicării de către instanțele de judecată a unor prevederi ale Legii cu privire la libertatea de exprimare”, rezultă că „în cazul primirii unei cereri de chemare în judecată din care reiese clar că declarațiile au fost făcute în circumstanțele menționate la art.8, urmează a fi refuzată primirea cererii în temeiul art.169 alin.(1) lit.a) Cod de procedură civilă. În cazul în care judecătorul nu este sigur dacă defăimarea a fost făcută în „exercitarea mandatului” sau „în cadrul procedurilor judiciare”, judecătorul va pune cererea pe rol, va clarifica acest aspect ulterior și, dacă va constata că imunitatea urmează a fi aplicată, va înceta prin încheiere procesul în temeiul art.265 lit.a) Cod de procedură civilă”; precedentul judiciar – încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 16.05.2024, menținută prin decizia Curții de Apel Chișinău din 12.09.2024.

În replică, a consemnat că instanța de fond a omis că precedentul judiciar nu este izvor de drept în procedura civilă, iar hotărârile explicative ale Plenului Curții Supreme de Justiție cu începere din 01.09.2023, nu mai pot fi nici cu caracter de îndrumare pentru instanțele de judecată. Or, art.17 din Codul de procedură civilă a fost abrogat prin Legea pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) nr.246 din 31.07.2023, în vigoare din 01.09.2023. În altă ordine de idei, instanța de fond a omis că potrivit art.2 alin.(1) Cod de procedură civilă, procedura de judecare a cauzelor civile în instanțele judecătorești de drept comun este stabilită, inter alia, de hotărârile şi deciziile Curţii Europene a Drepturilor Omului.

A specificat că judecătorul Balan Gheorghe a dat dovadă de lipsă de coerență în actul de înfăptuire a justiției, astfel că inițial a emis încheierea din 23.05.2024 potrivit căreia a fost primită spre examinare, în procedură generală, cererea de chemare în judecată a Guvernatorului (Bașcanului) UTA Găgăuzia, Evghenia Guțul împotriva Președintelui Republicii Moldova, Maia Sandu privind apărarea onoarei, demnității și reputației profesionale, după care a emis încheierea recurată, întrucât a ajuns la concluzia că în speță se aplică prevederile art.265 lit.a) Cod de procedură civilă (instanța judecătorească dispune încetarea procesului în cazul în care: cauza nu urmează a fi judecată în procedură civilă), dat fiind că art.8 lit.a) din Legea cu privire la libertatea de exprimare nr.64 din 23 aprilie 2010 „nu poate fi intentată o acțiune cu privire la defăimare pentru declarația făcută de către Președintele Republicii Moldova și deputații în Parlament în exercitarea mandatului”. Cu toate acestea, nimic din încheierea judecătorului Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, Gheorghe Balan din 16.12.2024 nu sugerează că instanța a examinat efectiv dacă declarațiile au fost făcute de dna Sandu Maia în calitate privată sau în cadrul exercitării mandatului de Președinte. Or, reieșind din hotărârea CEDO pronunțată pe cauza Urechean și Pavlicenco împotriva Moldovei, instanțelor de judecată le revine sarcina de a stabili contextul opiniilor exprimate, pentru a stabili dacă defăimarea fost făcută sau nu „în exercitarea mandatului”.

8. La data de 13.03.2025, de către reprezentantul intimatului Președintele Republicii Moldova, Maia Sandu, a fost depusă referință, prin care s-a solicitat respingerea cererii de recurs și menținerea în vigoare a încheierii contestate, fiind indicate circumstanțele de fapt și de drept în susținerea solicitării de respingere a cererii de recurs.

Aprecierea instanței de recurs:

9. Analizând legalitatea și temeinicia încheierii atacate, prin prisma argumentelor invocate de recurent și a materialelor din dosar, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Centru conchide că recursul urmează a fi respins, cu menținerea încheierii instanței de fond, reieșind din considerentele ce succed.
10. Conform art.424 alin.(1) Cod de procedură civilă, curțile de apel examinează recursurile declarate împotriva încheierilor emise de judecătorii.

11. În conformitate cu prevederile art.427 lit.a) Cod de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul şi să mențină încheierea.
12. Din suportul probatoriu, instanța de recurs a constatat că la data de 02.05.2024, Guvernatorul (Bașcanul) UTA Găgăuzia, Guțul Evghenia, a depus o cerere de chemare în judecată către Președintele Republicii Moldova, Maia Sandu, privind apărarea onoarei, demnității și reputației profesionale (f.d.3-9).
13. Prin încheierea Judecătoriei Chișinău din 23.05.2024, a fost primită spre examinare cererea de chemare în judecată înaintată de Guvernatorul (Bașcanul) UTA Găgăuzia, Guțul Evghenia către Președintele Republicii Moldova, Maia Sandu, privind apărarea onoarei, demnității și reputației profesionale (f.d.20-22).
14. La 02.07.2024, prin intermediul cancelariei primei instanțe, reprezentantul Președintelui Republicii Moldova, Timotin Alina, a depus cerere privind încetarea procesului, invocând prevederile art.265 lit.a) Cod de procedură civilă (f.d.28-30).
15. Prin încheierea Judecătoriei Chișinău din 16.12.2024, a fost admisă cererea înaintată de reprezentantul Președintelui Republicii Moldova, Timotin Alina. S-a încetat procesul în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Guvernatorul (Bașcanul) UTA Găgăuzia, Guțul Evghenia către Președintele Republicii Moldova, Maia Sandu, privind apărarea onoarei, demnității și reputației profesionale (f.d.79-85).
16. Astfel, Colegiul judiciar menționează că conform prevederilor art.265 lit.a) Cod de procedură civilă, instanța judecătorească dispune încetarea procesului în cazul în care cauza nu urmează a fi judecată în procedură civilă.
17. Completul de judecată reține că temeiul de încetare a procesului prevăzut de art.265 lit.a) Cod de procedură civilă are drept scop înlăturarea din faza de judecată a cauzelor care, prin natura raporturilor juridice deduse judecății ori prin normele speciale aplicabile, nu pot fi soluționate în procedura civilă, precum și prevenirea examinării unor cereri pentru care legea prevede expres imposibilitatea intentării acțiunii sau existența unei imunități procesuale care exclude competența instanțelor civile.
18. Totodată, art.8 lit.a) din Legea nr.64 din 23.04.2010 cu privire la libertatea de exprimare stipulează că nu poate fi intentată o acţiune cu privire la defăimare pentru declaraţia făcută de către Preşedintele Republicii Moldova şi deputaţii în Parlament în exercitarea mandatului.
19. Articolul 81 alin.(2) din Constituția Republicii Moldova prevede că Preşedintele Republicii Moldova se bucură de imunitate. El nu poate fi tras la răspundere juridică pentru opiniile exprimate în exercitarea mandatului.
20. Așadar, instanța de recurs atestă că prima instanță corect a constatat întrunirea condițiilor prevăzute la art.265 lit.a) Cod de procedură civilă și ca consecință a încetat procesul în cauza civilă nominalizată.

21. Totodată, se menționează că în cererea de chemare în judecată înaintată Guțul Evghenia a indicat că: ”*...la data 18 martie 2024 Președintele RM Maia Sandu a organizat o conferință de presă referitor la referendumul republican privind integrarea europeană. Această conferință de presă a fost anunțată public de către instituția prezidențială din timp cu invitarea mass-media și transmisiunea în direct de mai multe televiziuni, portaluri de știri, rețele sociale etc*.” (f.d.3).
22. Astfel, Guțul Evghenia pretinde că prin aceste declarații făcute în cadrul conferinței de presă referitor la referendumul republican privind integrarea europeană din 18 martie 2024, i-a fost lezată onoarea, demnitatea și reputația profesională.
23. Prin urmare, se atestă că Președintele Republicii Moldova beneficiază de imunitate pe perioada mandatului său pentru acțiunile și declarațiile făcute în exercițiul funcției oficiale, urmând a fi aplicabilă excepția reglementată la art.8 lit.a) din Legea nr.64 din 23 aprilie 2010 cu privire la libertatea de exprimare, care constituie excepție de la procedurile pentru tragere la răspundere civilă a Președintelui pentru defăimare.
24. La fel, prima instanță a stabilit că prin încheierea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 16.05.2024, menținută prin decizia Curții de Apel Chișinău din 12.09.2024 (f.d.47-51), s-a refuzat în primirea cererii de chemare în judecată conform prevederilor art.169 alin.(1) lit.a) Cod de procedură civilă, deoarece potrivit art.8 lit.a) al Legii nr.64 din 23.04.2010 cu privire la libertatea de exprimare, nu poate fi intentată o acțiune cu privire la defăimare pentru declarația făcută de către Președintele Republicii Moldova și deputații în Parlament în exercitarea mandatului.
25. În această ordine de idei, Colegiul judiciar va respinge ca fiind nefondate și lipsite de pertinență, toate alegațiile reprezentantului recurentului vizavi de netemeinicia actului judecătoresc contestat, ori criticile aduse de ultimul, nu pot duce la admiterea recursului.
26. În consecință, din considerentele menționate şi având în vedere că nu au fost constatate temeiuri de fapt şi de drept ce ar demonstra ilegalitatea încheierii contestate şi care ar duce la casarea acesteia, Colegiul judiciar conchide de a respinge recursul declarat.
27. În conformitate cu prevederile art.427 lit.a) Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău,

d e c i d e :

Se respinge recursul declarat de către avocatul Banaru Vadim, reprezentantul recurentului Guțul Evghenia, Guvernatorul (Bașcanul) UTA Găgăuzia.

Se menține încheierea Judecătoriei Chișinău din 16.12.2024, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Guțul Evghenia, Guvernatorul (Bașcanul) UTA Găgăuzia către Sandu Maia, Președintele Republicii Moldova privind apărarea onoarei, demnității și reputației profesionale.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele completului Serghei Dimitriu

Judecătorii Eleonora Badan-Melnic

Violeta Gîrleanu